

HIRDETMÉNYEK.

Előzetési pénzek és a kiadás körüli pauszok
valamint a lap szerkesztéséről illető
minden körülmények ide intézendők.

Bármentetlem levelek csak ismert közzétől
fogadtatnak.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PART KÖZLÖNYE

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár

Helyben hához hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Országos hírtörvény szerinti beiktatásért: 5 kr.
Helyi díj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitólár 4 hasábos hirdetésért 20 kr.
Hirdetést vagy reklamot magában foglaló
újdonosság sora 50 krajosár.

XVII. évfolyam 1890.

Debreczen. Szerda, Szeptember 3.

170. szám.

Reflexiók.

„Nagy időket élünk,“ vészes felhők
járnak, a jó Isten irgalmazzon mi magyar
hazánknak! A széles világhatalom vihar-
felhői tonyosulnak magyar hazánk egére
s a garabonczás diákok nagy jégverést,
kévebontást jövedőletnek a szabadelvű
pártnak. Rettegve szemléljük a láthatá-
ron elkomorult felhőoszlopok emelkedését
és azt a nagy port, ami majd ebből kö-
vetkezik; mert ha Ugron Gábor nem
volna, meg a kenyér, ebben az uborka-
évdados politikai szélesedben éhenhal-
nánk. Kár pedig, hogy Gábor után nem
következik Ákos, mert ő talán még kül-
lőnbeket is tudna mondani, és hozzá
mindez nem is ártalmas.

Örülünk ennek a kis esőnek ebben
a nagy szárazságban. Igaz, hogy retten-
tően dörög a láthatáron, de hozzá vagyunk
szokva, hogy amit bekövetkezik, csendes
permeteggé fog változni.

Különb ez még a mult heten tör-
tént, s azóta már Ugron is aludt egy-
nehányat, s elgyönyörködött álmában azon
diadalon, mely sajnos, de a józan való-
ságban nem igen szébbaliskodik, de ha
már pártoskodik, inkább szabadelvű-pár-
toskodik. Mert ugyan mit szólna ahhoz
Fenyvessy, ha az Ugron jövedőlése
teljesülne? Mert annyi prófétai adományt
Fenyvessyben is föltételeztünk, mint ami-
lyen Attila nagy hun vezérből nyilatko-
zott, mikor Aquileából a gólya mamát
kiköltöztet látta, mondván: Aquileában
elfogyott az eleség, a város megadja
magát. Szapáry mondhatná ezt most a
mérsékeltekről, nem pedig Ugron a sza-
badelvétekről. Ugron legfeljebb is saját
eleményét foglalhatná versbe, hogy „szol-
gabitó, viczispán, összeveszték a kutyán,
aminthogy ő összevesztett vala Polónyival
s talán nem éppen oly tónusból, de Irá-
nyival is, ki bizony a Kossuth sokszor
nyilvánosságra kért levelével nem állott
elő és nem teljesítette sem az Ugron
Gábor hő öhajítását, mely éppen a párt

sprengolását célozta, sem az Ábrányi
Emil öhajítását, ki megakarta magát em-
legettetni Kossuth által, s mert nem
sikerült, bánatában s orvosai utasításaira
Fridrichsruhba ment nyári szezonra zu-
hanyt venni.

De hát nincs is szebb az „Egyet-
érvés“nél, mint ahogy azt a szébbalon
szeretnék, amely tulajdonképpen a szél-
sóbál hivatalos lapja volna, ha ugyancsak
annak tartani a párt is, valamint, hogy
a párt vezére is Irányi volna, ha annak
nem tartaná magát Polónyi is, meg Ug-
ron is, meg valamennyi, aki sarkánytej-
jel él és szébbalinalk vallja magát

És így van ez jól! A függetlenségi
párt független akar lenni. Azt nem tartja
össze sem a kővez, sem a zsíros fazék,
sem a hatalom vasvesszeje és a csillogó
mamelukság, csupán az orthodoxia és
fanatizmus. Nagy kár, hogy kaftánt nem
hordanak, meg loknit, hogy igazhívő-
gújként ezeneképpen is megkülönböztetnék
az eretnek neologóktól és a civilizáció
sonkájába harapott átkos közösügyektől,
mint legalább Csanád bácsi őseinek
virtusát még mindig a magyar nadrágban
hordja és sarkantyusan pöngeti.

Ugront is így szeretnék látni az
aquileai magyarok, nem gólya mama ké-
pében, ki a delegáció helyét nézte ki
további bölcsességének folytatásán, és
nem „pantalló de bók“-ben, amely „bokába
de szük“, meg ötven centiméter magas
cilinderben, hanem legalább is prémes
bekecsben, már t. i. így kánikula köze-
pén. Akkor izzadna még hatalmas Ben-
deguz beszédek, nem gravitálva Bécs
felé, ahol frakkban hallgatják a „delegá-
tusok“ a nagy misét, ha mindjárt a
Szent István templomában is.

De hát bizzuk mi ezt a dolgot Po-
lónyira és ne fájjon tőle a mi fejünk,
rég, példabeszéd lévén: „Az kiabál leg-
jobbban, akinek a háza ég.“

G. B.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A szép kéz.

— Francia beszély. —

Szilveszter estéjén 1637-ben három fér-
fi haladt a szük Rue d'Orleans-on végig a
Louvre felé.

Az Eustach-templom nagy harangjának
zúgását elnyelte a h zivatar tombolása, s a
repülő könnyű pelyhek, melyeket a szél kor-
bácsolt, elzártak minden kilátást. A görön-
gyös kövezet sima jégkéreggel volt bevonva
s a három lovag csak úgy haladhatott előre,
ha a házak és a falak kiálló részeibe kapasz-
kodott. A Louvre-ról szemben a vezető, a kit
sisakja és hosszú kardja után csak kato-
nának lehetett tartani, megállt s így szólt
kísérőjéhez:

— A lámpákat is kioltotta ez az átkozott
szél. Szép kilátás! Nem állok jót, sire, vaj-
jon ép kéz láb jutunk e Louxemburgig. A vi-
har és az olmos eső lehetetlenné teszik a biz-
tos járást, s ha még arra adom is magamat,
hogy fölségedet hátom vigyem, a vihartól
függ, vajjon én esem-e a királyra, vagy a
király én reám?

— Azt nem teszi, kapitány. A saját
lábaimon fogok menni.

XIII. Lajos még be sem fejezte mondó-
káját, mikor egy hatalmas szélrohám hátul-
ról az arak köpönyébe kapaszkodott és szár-
azkóró módjára söpört őket végig az utzsán
egyenesen a Louvre sötét kapuja alá. Men-
nél inkább iparkodtak ezek kinyújtott kezeik-
kel egyensúlyban tartani magukat, annál
jobban kapott a szél a vitorlaként kifeszített
köpönyegbe. Villars kapitány letépte ma-
garól az alkalmatlan ruhadrabot s mialatt
jobbajával a kiálló kapuoszlopot ragadta meg,

baljával királyi gardáját övta meg az orra-
bukástól. Cinqmars márk, ki e pillanatban
fölhagyott a további ellenállással, hátra esett.
A finom udvaronc a világrét sem mulasz-
totta volna el a kedvező alkalmat s így szólt
a királyhoz:

— Lássá fölség, ez a vihar is méltányos
írántam: fölséged lábaihoz fektet.

— Engemet pedig megakadályoz a ha-
zamenésben:

— Fölséged itthon van, — válaszolt
tiszteletteljesen, de határozott hangon Vil-
lars kapitány.

— Ez a Louvre, a királyné rezidenciá-
ja, mi pedig a Louxemburgban lakunk: —
mondá nyomatékkal a király.

— De a fölséged talán mégis jobbnak
látta a királyné megfogadati, a helyett hogy
tovább is menjen s kitenné magát a vihar esé-
lyeinek?

XIII. Lajos egy pillanatra gondolkodott
asztán így szólt:

— Istea neki! csengessen hát, kapi-
tány ur

Néhány perc múlva a márk és a ka-
pitány a palotafölygyelő meleg szobájában
ütek és egy kupa bor mellett beszéltek meg
a véletlent, mely őket ide hozta. Azalatt La-
jos király a fütetlen fogadó teremben állt s
a lobogó olajmécses fényénél egy inas által
tisztította le ruhájáról a rátapadt sáros ha-
vat. Ő fölsége saját kezeivel iparkodott for-
mavesttét kalapjának némileg türtöt alakot
köcsönözni.

Ha a Notre-dame templom utra kerek-
dett volna, ha a Szajna hidján átsétálva, a
Louvre meglatogatja, talán még akkor sem
ijed meg úgy a vén konornik, miat mikor
ráparancolták, hogy jelentse be a királyné-
nak ő fölsége látogatását. Huszonkét év óta
volt már Anna királyné szolgálatában, de

Külföld.

Csaszok és francziák. Az olasz sajtó élén-
ken foglalkozik azon legújabb hírral, hogy
Umberto király nem megy, mint tervezte,
Spezziába, a „Sardegna“ új páncélos hajó
vizre bocsátási ünnepélyre és pedig azért
nem, mert arról értesült, hogy a fran-
czia kormány nem fog hajórajt küldeni az
olasz vizekre, hogy a királyt üdvözölje. Is-
meretes, hogy midőn Carnot nem rég Dél
Franciaországban és Korszika szigetén járt,
a francia vizeken egy olasz hajórajt jelent
meg s a köztársaság elnökét ott üdvözölte.
Most azonban Párisban nem tartják szük-
sesnek, hogy Olaszország irányában udva-
riasak legyenek. Ennek következtében maga
Crispi miniszterelnök azt tanácsolta Um-
berto királynak, ne menjen el Spezziába, mert a
francia hajórajt meg nem jelenése Olasz-
országban igen kedvezőtlen benyomást tenne.

A szerb egyház kivánságai. Konstantiná-
polyból azt jelentik a Kreuzzeitungnak,
hogy a szerb kormány a czárnak és a szul-
tánnak egy-egy jegyzéket küldött, mely a
szerb nemzeti egyház reorganizációjának szük-
séges voltát hangsúlyozza. A szerb metropolita,
mondja a jegyzék, patriarkává kell
tenni s reá bizoni a boszniai és észak-macedo-
niai szerb ortodox püspökök kinevezését is.
A partiárka egy európai bizottság ellenőrzése
alatt állana.

A czar Berlinben. A dán udvarban bizo-
nyosra veszik, hogy a czar a frédensburgi
kastélyban hosszabb ideig való tartózkodás
után Berlinen át utazik haza.

Milán király és a szerb haladó párt.
Belgrádban nagy feltűnést kelt Gara-anin
Milutinak a Videlo-ban megjelent cikkke,
mely kifejtette, hogy a haladó párt Milán
királyljal semmiféle összekötésben sem áll.
Ezt a nyilatkozatot az ellenpárt részéről
terjesztett ama hír provokálta, hogy Milán
király a haladópart segítségével államcsinyt
tervez.

A debreczeni zenede érte- sítése.

A debreczeni zenede 29-ik tanéve folyó
1890-ik év szeptember hó 10-én veszi kezde-
tét s tart jövő év június hó végéig.

A fölvételre vonatkozó álta-
lános megjegyzések.

A zenedébe növendékül fölvehető, ki a
8-ik életévet betöltte, olvasni, írni tud s a
számolás elemeivel ismeretes.

arra nem emlékezett, hogy ilyen későn jött
volna a fejedelem ide. Tizenöt éves volt ur-
nöje, mikor a frank földre lépett és ma
harminczhét éves korában még olyan idege-
nül áll királyi férjével szemben, mint imeret-
ségük első napján. — Régente sok fejtörést
okozott ez a körülmény az öreg Briguelnek,
de idővel csak beletörődött s a fejedelmi
ház közt fönnálló ellenszenvet olyan termé-
zetesen találta, mint akár az évszabok vál-
tozását.

Szivesen látom magamul a ki-
rályt: — e szavakkal fogadta Anna király-
nő a meglepő jelentést. Areza még akkor sem
árujt el fölündulást, mikor a fejedelem elé
ment s kezét nyújtotta neki. Lajos kissé
hosszabban tartotta a kis kacót kezében, az-
tán megcsókolta s így szólt;

— Megbocsátja, hogy ilyenkor hábor-
gatom?

— Aldom a vihart, szélvész és hó-
fúvatagot, mert alkalmat nyujtanak, fölsé-
gednek szolgálatára lenni.

— Az igaz, hogy a vihar akadályozott
a tovább monésben, de...

— S miért nem megy fölséged kocsin?
Nem mindegy-e, ha az egész világ tudja, hogy
királyom kétszer hetenkint gyalog megy La-
Fayette kisasszonyhoz, vagy pedig, ha ugyan-
nyiszor kocsin látja oda indulni?

A királyt zavarba hozta a kérdés, de
erőt vett magán s nyugodt hangon válaszolt:

— Az egész világgal nem törődöm, de
sajnálom hogy én is tudja, asszonyom; ám-
bár nem tehetek ma annak semmi szemre-
hányást.

— Annál jobb; noha már az is megro-
vandó, hogy a király ilyen időben koczára
teszi drága egészségét. Miért nem megy ko-
csin?

A kinek zene előismeretei nincsenek vagy
hiányosak: annak azok elsajátítása végett
egy évig az elméleti, előkészítő tanfolyamra,
az u. n. általános képezdebe kell járnia. A
zene ismerettel bíró növendékek — ha ujon-
nan vétetik fel zenedéknbe — az igazgató és
szaktanár előtt fölvételi vizsgát kell tennie,
hogy meghatározassék, melyik osztályba lesz
sorozandó. A mult évi tanfolyamok növendé-
kei a természetes osztályfokozatba lépnek.

A régi növendékek fölvétele s az általok
fizetett díjak nyugtázása, a kezeik közt lévő
anyakönyvi kivonatban ösmertetik el; az
ujjonnan belépők új anyakönyvi kivonatot
kapnak.

A zenede tanfolyamai.

A zenedében jelenleg 5 különálló tanfo-
lyam működik, u. m.:

a) az általános elméleti előismeretek el-
sajátítására az általános képezde — egy-egy
elkülönített osztályljal leány- és finövendékek
résztére. (Tanár: Sz. Nagy Károly)

b) ének-iskola 3 leányosztályljal (tanár:
özü. Zivuska Ferenczné asszony) és 1 fíosz-
tályljal (tanár: Hites Lajos)

c) zongora-képezde — mint a zongora-
iskola előkészítő tanfolyama, kezdő zongorázók
számára — 2 párhuzamos leány- és 1 fíosz-
tályljal (tanár: Sz. Nagy Károly)

d) zongora-iskola — 3 leány- és 1 fíosz-
tályljal (tanár: Hites Lajos és Emmerth
Antal) s végre

e) hegedű-iskola — 2 vegyes osztályljal
(tanár: Hites Lajos).

Ezen 5 tanfolyamon kívül ez évben egy
zongora kiművelési tanfolyam is nyitattik
meg — előre haladt zongorázók kiképezde
székhelyéből. (Tanár: Emmerth Antal.) E tanfo-
lyam csak azon esetben kezd meg működését,
ha fölvételre legalább 4, képesítettnek talált
növendék jelentkezik. Egyelőre csak nőtá-
nyok vétetnek föl. Egy osztályba legfölebb
5 növendék soroztatik s ennél fogva a szük-
séghez képest minden 4—5 növendék részére
külön párhuzamos osztály lesz föállítva.

A zongora kiművelési tanfolyam nö-
vendékei az alapítók és ajánló vagy rendes
tagok ajánlási jogkezdvevényét nem vehetik
igénybe.

A fizetendő díjak.

A debreczeni zenede növendékei fizetnek:

1. beiratási díj fejében évenként s sze-
mélyenként szept. hó 15-ig bezárólag 2 o. é.
forintot, azontul pedig 3 forintot — bár hány
osztályba vétessenek is föl.

2. Tandíj fejében az egész tanévre: az
általános képezdeben 16 frt; az ének-iskolában

— La Fayette kisszonyhoz nem szokott
a király kocsin menni.

— Így hát fölséged nem tesz különbsé-
get köztém és La Fayette k. a. között; mert
ide is gyalog tetszett jönni.

— Belátom hibáimat s azonnal jóvá fo-
gom tenni!

A fejedelem fölállt s az ajtó felé ment,
de vissztartotta a királyné szava:

— Királyok nem szoktak hibázni, de
vannak királynék, akiknek élete hosszú kin-
szenvedés!

Ezen egyszerű panasz hallására a fejede-
lem elpirult. Küzdött magával egy ideig, az-
tán újra leült.

— Ön nincs velem megelégedve asz-
szonyom? — mondá komoly hangon; —
higgye el, néha magam sem vagyok! De
kérem adja tudtomra miben hibáztam?

Anna elpirult s nem felelt azonnal, La-
jos buzgóan nézett neje szép kezére, a mely-
idegesen játszott a legyezővel, hogy ő még
eddig észre sem vette, milyen finom ujjai van-
nak nejeinek.

— Adja elő panaszát, asszonyom! —
mondá buzditó hangon.

— Királynéknak csak ritkán van erre
alkalmuk; de hogy éljenek vele, mindekelőtt
királynéknak kellene lenniök;

— S ön asszonyom?
— Én csupán leánya vagyok egy király-
nak s királynéknak ezimeznek!

olvásónak egy érdekes mesével szolgált. — A „Standard“ szerint ugyanis Vilmos császár, a ki vyborgi erzednek élére állott, az ellenfél tulerős állása ellen rökönzött támadásával fogságba került, de a császár parancsára azonnal visszanyerte szabadságát és kiseretehez jutott. A ki csak némileg ismerős a katonai szokásokkal, az rökön felismerhette, hogy a „Standard“ hasábjában a kaosatenyésztés egyik productumával áll szemben. Mint egy teljesen megbízható szemtanu közli, a császár a szóban levő időben eleje lovagolt ugyan vyborgi gyalogezredének, azt üdvözlendő, de nem állott annak élére, midön támadásra indult, tehát elfogásról szó sem lehetett. Az orosz hadgyakorlatok ezen episódja alkalmával az a veszedelem, hogy elfogják, Richter orosz tábornokot és nem Vilmos császárt fenyegette.

— Teljes ellátásra felelősek két jöházból való izr. tanuló egy helybeli inteligens családnál. Bővebb értesítést szerezhetni lapunk szerkesztőségében vagy a központi tejesarokkban.

— Zónajegyek általános elárutása. Már néhány hó előtt a m. kir. államvasutak igazgató-ága részéről az utazó közönség kényelme érdekében egy berendezés letesített, hogy zónajegyek nemcsak a fővárosban, továbbá Bécsben és a jelentékenyebb vidéki városokban fennálló városi menetjegyiródkában, hanem minden nagyobb m. kir. posta- és távirahivatalnál és m. kir. dohánytözsében, nemkülönben a nevezetesebb szállókban is kaphatók legyenek. Ezen menetjegy előrelátása az utazó közönség nézve azon nagy kényelemmel jár, hogy azokkal az utazás bármikor megkezdhető és azoklebeljezése a személypénztárak részéről az utazás megkezdésekor nem szükséges. Ezen menetjegyek csupán a várótermekbe, vagy a pályaudvarra való belépésnél a portásoknak, utazásközben pedig a kálauzőknak mutatandók elő, ez utóbbiak a menetjegyeken előnyomatot nap- és hószámokat átesipik. Ezzel elesik ezen menetjegy használatánál az annyira kellemetlen várakozás a nagyobb állomások személypénztáránál, a hol vonatok indulása előtt csaknem mindig nagy tolongás uralkodik. Minthogy pedig az említett elárutási helyeken a menetjegy tetszészerinti mennyiségben és avisszatúráshoz is válthatók, ezen jegyek különösen arra is alkalmasak, hogy rokonok, üzeti összeköttetésben álló, vagy egyéb személyek részére, kiknek látogatása, vagy eljövetele kívánatos — előre megküldessenek. — Végül felemlítendő, hogy ily jegyek a kassa-oderbergi és az arad-temesvári vasut állomásaira illetve állomásairól szólólag is válthatók, mely esetben a menetdíjak az össztávolság után ugy számítottak, mintha mindkét vonalrész egy és ugyanazon vasuthoz tartoznék, minél fogva a m. kir. államvasutak és a fentemlített két vasut állomásai közti utazásoknál is maximumként csak a XIV. vonalszakasz menetdíja fizetendő. Ezen alkalommal az utazó közönség azonban arra is figyelmeztetik, hogy ellenőrzési szempontból ugy az előre váltott szomszédos forgalmi menetjegyek, mint a pályaudvari belépti jegyek a nagyobb állomásokon a várótermeknél, vagy azok kijáratánál alkalmazott portások, vagy egyéb vasuti közegeknél kisebb állomásokon pedig a személypénztáraknál lebeljegeztetendők, mert a szomszédos menetjegyekkel utazók nagy tömegénél és ezen utazások rövid időtartamánál fogva a szomszédos forgalmi menetjegyek utazásközben való átjukasztására az egyéb teendők által is igénybe vett vonatkiserő személyzet által gyakran lehetetlennek bizonyult. — A szomszédos forgalmi menetjegyeknek a vissza utazáshoz való használhatása és azoknak fent említett elárutási helyeken és a vasuti pénztáraknál tetszés szerinti mennyiségben való előzetes megváltatása azonban továbbra is fennmarad.

— A leányok eldorádója. A házias életet szerető leányok részére nincs jobb ország mint Natal. A leányok, a kik mint eselések mennek oda, csakhamar háziasszonyokká lesznek. Olyan kevés a nő Natalban, hogy a gyarmat kormányja a leányeselédeknek esetleg megértíti az átutazás költségeit. A leányoknak 5 font sterlinget kell fizetniük az utazásért, de visszakapják a pénzt, ha 12 hónapig szolgálatban voltak. A leányeselédek évenként 180—300 font sterling bért kap. Azonban a natali úgynökök nem szabad 10 leányeselédnél többet szállítani a Natalba induló egy egy hajón.

— Biharmegyei hírek. Nagyvárasdón az egyetek és iskolák a király érkezésekor szintén kivonulnak. A rendező bizottság felkérte a nagyváradi egyetek és tanintézetek vezetőit, hogy szept. 5-ig tudassák, óhajtanak-e a fogadási vonalba állíttatni s ez esetben tudassák a kivonuló tanárok, tanulókat, illetőleg egyleti tagok számát. A tagok ünnepruhában, a kisebb növendékek kezükben nemzet zászlókkal, a növegyetek tagjai magas világos ruhában, kalappal való megjelenése kéretik. — A király diszorségét Nagyváradon tartózkodása alatt, a honvédség fogja teljesíteni. A diszorség parancsnoka Fabriczius Dezső százados lesz. Szakszparancsnokok: Oláh Károly és Lázár Zoltán főhadnagyk, Nagy Sándor hadnagy és Kürthy László, tisztihettes. A diszorség, mely a király megérkezésétől távozásáig a püspöki palotában lesz elhelyezve, 120 főnyi, kiválótagott, csinos honvéd legényből áll. — Borasztó szerencsétlenség történt Margittán. Molnár József cserépvető

munka közben, saját vigyázatlansága folytán, a cserépvető gépnél szerencsétlenül járt. Feje ugyanis a járgány és gépszij közé került és összeuszódott.

— A Bazilika sorsjegyek XI. kisorsolása hétfőn d. u. 3 órakor történt a közoktatásügyi miniszterium helyiségében, mely alkalommal a törlesztési huzásban kihúzták a következő 15 nyerő számot, melyeknek összes 1500 nyerő száma egyenként 6 frtot nyert: u. m. 622, 1375, 1670, 1917, 1936, 2246, 2395, 3388, 3970, 4148, 6100, 6376, 6593, 6735, 7675. A nyeremény sorsolásánál kihúzták a következő nyereményeket: A főnyereményt 10.000 frtot megnyerte sor: 470 ny. sz. 93. — 1000 frtot nyert sorozatszám: 6846 ny. sz. 58. — 500—500 frtot nyertek: sor. 767 ny. sz. 44, sor. 2242 ny. sz. 4, sor. 3308 ny. sz. 15. 100—100 frtot nyertek: sor. 716 ny. sz. 83, sor. 1204 ny. sz. 70, sor. 1419 ny. sz. 83, sor. 2671 ny. sz. 94, sor. 3065 ny. sz. 9, sor. 3224 ny. sz. 64, sor. 3296 ny. sz. 48, sor. 3430 ny. sz. 73, sor. 4341 ny. sz. 48, sor. 4737 ny. sz. 57, sor. 6673 ny. sz. 67, sor. 7803 ny. sz. 41, sor. 7877 ny. sz. 32.

Irodalom.

Zalai Márk: Gyakorlati könyvtel. Beküldetett hozzánk Zalai Márk: „Gyakorlati könyvtel“ című kereskedelmi szakkönyve kereskedők és kereskedelmi iskolák számára. A 24 ivre terjedő, pusztán táblázatos példányokat tartalmazó vastkos könyv hasznos szolgálatot fog tenni a kereskedőknek és főképp a kereskedelmi iskolák tanulóinak, kik szabatos és világos könyvtelvi példa-lapokat lelnek a műben, melyek a gyakorlati könyvtel gyors és könnyű elsajátításánál igen alkalmasan használhatók. Zalai ez új könyvét, mely méltó folytatása Zalai Márk kereskedelmi akadémia tanár e szakba vágó eddigi irodalmi működésének, ajánlhatja mindenki a gyakorlati kereskedők, s általában az üzletemberek figyelmébe. A díszes kiállításban megjelent munka Fenyéri Zádor Lajos urnak, a debreczeni kereskedői társulat elnökének van ajánlva. Ára díszkötésben 3 forint.

CSARNOK.

A nők munkaköre.

(*) Nem régen Bukarestben két nő doktorizált s a doktorizált megszerzése minden esetre feltűnést keltett, mert ugy ott, mint általában a műveltebb társadalom bármely fészékében szokatlannak tetszik az, hogy egy nőnek joga legyen anyni szellemi erővel s ennek alapján olyan ismeretkörrel rendelkezni, mennyi az eddigi felfogás szerint csupán férfiu illethet meg; és szokatlannak tetszik az, hogy egy nőnek joga legyen a társadalommal szemben annak hivatott közegeivel a női szellem és ismeretkör értékét hivatalosan és okmányyszerűleg ismertetni el.

„Ne sutor ultra crepidam!“, A csizmadia maradjon a kaptafánál, és a nő a kanál nyelénél, — zengi, vagy dörögi a letűnt zarandok homályában bolyongó buslekű felfogás; mert a női munka kör kiterjesztése megzavarja a társadalom rend és családi élet egyensúlyát, s eltemeti a kedves nőiség hódító eszményképét, melyért az ellenzéki férfihadban anyni okos fő bolondul.

De a társadalomban mindenki anyit ér, amennyiben tudja magát érvényesíteni; ezért az emberiség fele része előtt elzárni az utat és módot arra, hogy esetleg a benne rejlő tehetséget érvényesíthesse, — hogy a társadalomban, mely a nőnek annyiszor nem tud, vagy nem akar alkalmat nyújtani arra, hogy anyává lehessen s így bizonyos hivatást töltsen be, megélhetését biztosítsa, — csakugyan zsarnoki jogtagadás.

A társadalomban akkor lesz leghelyesebb munkamegosztás, ha mindenki azt a helyet tölti be, melyre legtöbb hivatása van, és nem azt, hova születés, erőszakolás és a véletlen toltta, vagy kárhoztatta. A családi életben is kívánatos, hogy az a főuralkodjék és legyen intéz, mely ahoz több hivatással bír. Egy pipogya férj oldalán mindig szerencse egy okosfejú és tisztalelkű nő. Az a viszony, mely Apaffy Mihályt és Bornemisza Annát annyira emlékeztetette tette, a végtelenségig ismétlődő, a mindennapi életben, s a csörgős sapkába bujtatott papucs kormány nagyon, de nagyon sokszor olyan körülményekben leli magyarázatát, mely határozottan a nőt dicséri meg.

Kétségtelen, hogy a nőnek gyöngéd lelkeletéhez és testalkatához, valamint a mi eszményi felfogásunkhoz mérve legszebb, legelső, legtermészetesebb hivatása az anyai kötelem teljesítésében áll; de nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy milliókra megy azon nők száma, kiknek a társadalmi felfogás nem nyújt alkalmat, hogy háziasszonyokká s anyák lehessenek; és milliókra megy azon nők száma, kik kiváló szellemi tehetségek és más ügyességek birtokában a kanálnyelhez vannak láncolva, mig korlátozott-jü férfiak gyakran emelkednek olyan állásra és töltenek be olyan hivatalt, a hova csakugyan nem valók.

Ha a férfinak jogában áll a nőülést néhány évig halasztani, vagy arról véggképpen le is mondani csupán azért, mert nem lát kellő anyagi biztosítékot arra, hogy szájaize szerint költsékezhessék, vagy mert nem éz magában erőt és erkölcsi ösztönt arra, hogy magán-kívül másokért is küzdjön, — hogy maga is

éljen és másokat is élni segítsen: ugyan lehet e szó, — emelkedhetik-e hang az ellen, ha a védtelen nő sarkaltatva az önfentartás gondjaitól, munkáit után néz, hol megélhetését biztosíthatja.

Vagy a munka s ezzel együtt a munkáit nem közös jogunk mindannyiunknak, kik élünk és mozogni tudunk? — És ha látjuk, hogy hány meg hány férfi éhhalhat a munkakörben, melyhez nemi mivoltán kívül más képessége és érdeme csakugyan nincs: természetellenesnek kell azt tartanunk ha a nő lehető képességeit értékesíteni törekszik? Vagy a szellemi erők és más tehetségek értékesíthetése a nemiségétől van függővé téve?

Igaz, hogy a panóka férfit ki szoktuk nevetni, mert szokatlan munkakörbe vágyik; azonban egy szellemes nő csakugyan nincs mit nevetni.

Mondják, hogy a nőnek kisebb az agya mint a férfé s így nem képes talán olyan mélyen gondolkodni, mint a férfi. Az agya okvetlen kisebb de a nő minden tekintetben kisebb; aztán nem is minden nő adná rá magát, hogy a Newton vagy más tudós utján haladjon s azokat elérje vagy tulszárnyalja. Igaz lehet az is, hogy mert a nő családja körében éli át életét, ismeretkőre nem oly általános, hogy egyetemesebb értékű dolgokat képes legyen saját énje lekedésével a emberiség közös érzelmeinek, érdekének és értelemének megfelelően elbírálni: de ez mind csak onnan van, hogy a nő aránylag elzart életet él; és addig tart, mig e nő teljesen be nem illeszkedik, mint ember, a társadalom keretébe. —

A nő nem katonáskodik s így a mai társadalmi életnek és rendszernek egyik legterhebb adóját, a houvédelmet nem teljesítheti, — vetik fel ismét mások. Igaz, hogy a nő karddal kezében csak kivételes példaként szolgálja a bazát, bár számos kiváló eset igazolja, hogy szükség esetén még ott is helyt tud állani; de már azt csak senki sem tagadhatja, hogy a katonának valót csakugyan a nők nevelik, azok hordozzák szivök alatt, — verőkkel táplálják s az első nevelés legterhebb teendőit a legnagyobb önmegadással teljesítik s az az anyaság fogalma bizonyára mégis jelent annyit, mint egy katonai elbocsátó levél.

Aztán a mai társadalmi felfogás és életmód a nő egyéni értékét a nőülésnél és élvhajszatban a legcsekélyebb fokra süllyesztette. —

Nőüléssel, fent és alant, általában véve a nő egyéni értéke legjobb esetben negyedrendű dolog, vagy egészen mellékes tekintet alá esik; első második és harmadik helyen a hozomány és a hozomány szerepel. E tekintetben a miveletlen ókor jobban értékelte a nőt; mert voltak eladó leányok; ma megfordítva áll a dolog, mert most eladó férfiak vannak, kiket a szó teljes értelmében meg kell venni, pedig sokszor vajmi keveset érnek.

Aztán szóljunk e az élvhajszatról, a mai társadalmi életnek e már rendszeresített undok kiövéseről, mely a nőt megfosztja minden eszményiségtől, a sárba taszítja, hogy aztán mint elhasznált rongy hitvány szemeként pusztuljon el Minden szenny, mely a nő nevéhez tapadt, legtöbb esetben az emberiség másik fele ellen emel vádat, ama fele ellen az emberiségnek, mely a nőtől megköveteli, hogy erényes legyen s amely a női erényt egyszersmind szabad zsákmánnyal engedi.

A társadalom közérkölesége is megkívánja és hangosan követeli, hogy a nők egyéni értéke fokozatosan emelkedjék s ez másként nem eszközölhető, mint a nők munkakörének fejlesztése által, mi természetesen lassanként a nők egyenjogúsáéhoz vezet.

Az emberiségnek közös érdeke, hogy e fokozatos fejlődést elősegítse.

A DEBRECZENI

telefon vállalat Augustus havi kimutatás.

NÉVSORA

beszélő állomásainak.

- | | |
|---|---|
| 69. Államvasutak állomás-
iönöke. | 15. Magyar királyi kávéház. |
| 34. Dr. Balkányi Emil orvos. | 48. Méntelep parancsnok. |
| 40. Dr. Balkányi Miklós
ügyvédi iroda. | 21. Nagyerdő „Dobos-Pa-
villon“. |
| 91. Dr. Balkányi Miklós
lakás. | 72. Nyilvános zálogház. |
| 84. Bauer és Társa gép-
gyára. | 44. Margit fürdő, |
| 36. Becherth Manó | 49. Oemódy Lajos nyárilak |
| 79. Berger Henrik iroda. | 38. Osztrák-magyar bank. |
| 8. Berger Henrik, nyári
lak. | 10. Pavillon laktanya [ka-
tonai kőszentel] |
| 14. „Bika“ szálloda, | 33. Dr. Popper Alajos orvos |
| 93. Dr. Burger Péter orvos. | 31. Rendőr főkap. magánlak |
| 65. Dr. Balkányi Ede orvos | 87. Rendőr főkapitányság. |
| 83. Casinó. | 95. Rendőr alkaptányság
I. ker. |
| 70. Csanak József fűszer-
kereskedése. | 27. Rendőr alkaptányság
II. ker. Ejjeli óreng. |
| 88. Csanak József nyárilak | 45. Rendőr alkaptányság
III. ker. |
| 90. Dr. Csikos Sándor orvos. | 56. Rendőrség indóházánál. |
| 18. „Debreczeni“ szerk. | 63. Rosenber Albert öze-
nye, szállító. |
| 35. „Debreczeni Ellenőr“
szerkesztősége. | 5. Dr. Rothschnek Emil
gyógytára. |
| 55. „Debreczeni helyi va-
sut“ irodája. | 99. Rothschnek V. Emil
nyári lakása. |
| 43. „Debreczeni helyi va-
sut“ nagyerdői indó. | 80. Riesz Lipót cukrász-
üzlete és sütdője. |
| 2. Dohánygyár. | 41. Rendőr alkaptányság
IV. kerület. |
| 52. Első magyar ált. bizt.
társaság. | 37. Schönfeld Fülöp gyára |
| 9. Eperkerti faraktár. | 37. Schönfeld Fülöp nyári
lak |
| 46. Főerdőmester. | |
| 68. Főispán. | |

- | | |
|--|--|
| 6. Feischl Fülöp és Fiacég. | 7. Stern József és társa
nagykereskedő éze-
lete és gyártelep. |
| 13. Fürst Mátás és Fia
céz és aron Miksa céz. | 57. Taffler Ignác. |
| 86. Frohner szálloda. | 58. Termény- és áru köz-
ügynök. |
| 85. Glöck Adolf pinczér
ügynök. | 61. Turai Farkas. |
| 60. Gebauer Károly ko-
porosó gyára | 96. Tuzlótóság. |
| 55. „Hungária“ kávéház. | 64. Dr. Tihanyi Sámuel
orvos. |
| 81. Ipar és kereskedelmi
bank. | 29. Tóth Gyula vaskeresk. |
| 94. Iparegyesületi takaré-
k és hitelintézet | 71. K. Tóth Sámuel eszter-
gályos üzlete és műhely. |
| 39. „István“ gőzmalom. | 76. Weisz Mózes és Fia céz. |
| 19. Keresked. és iparkam. | 92. Weisz Sándor divattü-
zlete. |
| 77. Kölesönös segélyző egy-
let szövetkezet. | 25. Városház [elütközés.] |
| 11. Közkórház. | 26. Városi főszámvéveség. |
| 82. Központi kávéház. | 97. Vásártér [baromvásár]. |
| 30. Kunz József és Társa.
céz. | 42. Vilmos Lajos [Erfurt
Hugó] sörháza. |
| 47. Dr. Kola János ügyvéd | 28. Zádor Lajos üzlete. |
| 4. Kovács Gábor ügyvéd. | 66. „Kegyelet“ temetkezési
intézet. |
| 51. Dr. Legányi Gyula
orvos. | 32. Varga Ferenc mű-
épitész. |
| 1. László Albert könyvke-
reskedése. | 50. Szikszay Lajos mű-
épitész. |
| 74. Légszuszogó. | 75. Államvasutak üzletve-
zetősége. |
| 53. Magy. francia bizt.
társaság. | |

Folyó hó 1-én a forgalomnak átadva volt 84 állomás.
E hó folyamán hozzájött 1 — „
Lett 85 állomás.
Megszűnt nyári állomá — „
Forgalomnak tényleg átadva van 85 állomás.

Debreczen, 1890, augusztus 31.

Debreczeni telefon vállalat.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesi Arnold.

Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Verfälschte schwarze Seide.
Mann verbrenne ein Münsterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echte, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verlösch bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schussfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur echten Seide nicht kräuselt, sondern krümmt. Z drückt man die Asche der echten Seide, so zerstäubt sie, die der verfälschten nicht. Das Seidenfabrik-Depot von G. Henneberg (k. k. Hofliefer.), Zürich, versendet gern Muster von seinen echten Seidenstoffen an Jedermann, und liefert einzelne Roben und ganze Stücke zollfrei in's Haus.

Orvosi tekintélyek által
vесе, hуgуara, kőszvény és hólyag bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál rendelve

Salvator

— égvényes vasmentes savanyúvíz —
szénsavdús, lithium tartalmu forrás
Borral használva igen kellemes üdítő italt szolgáltat.
Kapható savanyúvíz-kereskedésekben a legtöbb gyógyszerüzletben.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Kaszanyitzky Endre

előbb
Kuhinka István Debreczen.

ajánlja pontos kiszolgálást és a legolcsóbb árakban elsőrendű gyártmányokból következő igényezőit, u. m.

Szabadalmazott fémzárral teljesen légmentes befűző és cukros ivergek egyedüli raktárát, melyeket jószágok folytán a legjobban ajánlhatom; ugyszintén mindenféle fehér és zöld, közönséges befűző és ugorkás ivergeket, továbbá fagyaltkészítő gépek, fagyalt-szelecek, hidegkávészledek, hűtődézsák, hűtő jégcszékények, legjobbnak bizonyult szódavízgépek, non-plusultra kávéfűzőgépek, kerti lámpák, második asztalok, második készetek, a legjobbnak ismert Berndorf alpacca és chinaezüst evőeszközök és disztargyak jótállás mellett. Utazók részére legezészerűbb gyorsfűzők, kézi és utazó tükrök, zsebpoharak.

Postai megbízások a legnagyobb figyelemmel és készséggel teljesíttetnek.

Ő Felsége a király

legmagasabb látogatása alkalmából
a népkertben a rácsozat mögött,
továbbá a

TÓTH SÁNDOR váradi-utcai üzletének
utcaszögellésénél

és ezzel szemben az utca torkolatánál egy-
mint a Nagyváradi utcán az Aranyiné-féle
telken

Állványok

(tribun)
kényelmes ülésel elátva és a legjobb kilá-
tással az egész díszmeccre, lesznek felállítva.
Egy ülés ára 1-3 forintig.

Jelentkezhetni Vági Izsó butorkereske-
dőnél Széchenyi-utca, Szent-Királyi és Kalenda
uraknál, Schmidt S. zongora raktárában.

A jegyek úgy a megérkezésre, mint az
elutazásra érvényesek.

Már megérkeztek.

AZ ŐSZI ÉS TÉLI IDÉNYRE:

női felöltők és bundák,
gyermek köpenyek.

KARMANTYUK (Muff) nagy választékban

legújabb divat szerint

melyeket a nagyérdemű közönség becses
figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel

STERNIZIDOR

a megyeház mellett,
a Miklós-utczával szemben.

Vakító fehér arccsint

gyorsan és biztosan kaphatni,

A SZEPLŐ

okvetlen eltűnik a

BERGMANN LILIONTEJSZAPPAN

használatát által, melyet egyedül Bergmann és
tsa Drezdában készít.

Kapható dronként 45 kr-ért Dr. Roth-
schnek gyógyszerárán és Baum Miksa
üzletében.

124.

452. szám.

ÁRJEGYZÉK.

AZ „ISTVAN” GŐZMALOM

készítményeinek

ÁRJELEZÉSTÉSI NEMZETI, DEBRECZENI
és az 1887. április 18-án Budapesten tar-
tott általános magyar malomgyűlésen megál-
apított 1887. évi június 1-én életbe lép-
eladási, fizetési és szállítási módokatokra
vonatkozó egyezmények szerint.

	100 kil
A. Asztali dara nagy szemű	15.60
B. Szinte középszerű	14.60
C. Királyliszt	14.60
1. Lángliszt	14.20
2. Montliszt	13.80
3. Zsemlyelisz 1-ső rendű	13.40
4. " 2-od rendű	13.00
5. Fehér kenyérlisz 1-ső rendű	12.60
6. sziate 2-od "	12.20
7. Közép kenyérlisz 1-ső	11.60
8. " 2-od "	10.80
8 1/2 Barna " 1-ső	10.00
9 1/4 " " 2-od. á 70 kgr.	8.60
9 Láblliszt " á 70 kgr.	6.80
10 Verec liszt " á 50 kgr.	4.00
11. Finom korpa zsákkal " 50 "	4.60
12. Durva korpa zsákkal " á 50 kgr.	4.00

A finom és durva korpa árából eddi
engedelményt 5%-től engedmény a fennem
lított egyezmény folytán szintén beszűntet-
tetett.

Debreczen, 1890. aug. 16.

Kunz József és Társa

Budapest, DEBRECZEN, Nagyváradi.

Vászon, készfahérmű,

szőnyeg

divat és rövidáru

raktára.

Menyasszonyi

kelengyék

teljes kiállítását elvállaltatik.

4590. P.
1890.

Hirdetmény.

A debreczeni kir. törvényszék mint
illetékes birtok bíróság részéről közhír-
tétetik, hogy a Debreczen—Füzesabo-
nyai és Obat—polgári vasut részvény-
társaság kérelmére, a Debreczen város
határában eső s általa elfoglalt terüle-
tekre nézve a kisajátítási eljárást az
1881. XLI. t. cz. 46. §. értelmében elren-
delte és a kebeléből kiküldött Balogh
Lauré tszéki bíró vezetése alatt a hely-
színén megtarandó tárgyalás határidejéül
f. 1890. Szeptember 22-ik és következő
napjait küldte — a mikorra minden ér-
dekeltek, és pedig az egyes tulajdono-
sok valamint a jelzálogos hitelezőkön
kívül mindazokat kik a kisajátítandó ter-
ülethez bármilyen igényt tarthatni vélnek,
oly felhívással hogy elmaradásuk a kár-
talanítás felett hozandó bírói határozatot
nem gátolja. hanem ez esetben részükre
kinevezett Dr. Tüdös János ügygondnok-
kal fog a tárgyalás megtartatni, egyide-
űleg e hirdetményen megidézi.

Kelt a debreczeni kir. törvényszék
polgári osztályának 1890. Augusztus hó
19-én tartott üléséből.

Balogh I.

h. első.

Kolbenhayer

jegyző.

Meghívás

a derecskei takarékpénztár részvényesei

a folyó évi Szeptember hó 14-ik napján délelőtt 11 órakor.

Derecskén a városház tanácstermében

tartandó

közgyűlésre

tisztelettel meghívotnak.

Derecske, 1890. Augusztus 27-én.

Az igazgatóság.

Tárgy: Tiszviselők fizetésének megállapítása.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

könyvkiadóhivatalában

megjelentek és kaphatók a következő könyvek

Vértési Arnold összes munkái I—VII. vaskos diszkötés. Egy- egy kötet ára	2 frt 10 kr.
a 7 kötet együtt	14 " — "
Gróf Vay Dániel „Magyarország története“ 3 vaskos diszkötet ára	7 " — "
Vértési Arnold „Páriák“ elbeszélés ára	1 " — "
Vértési Arnold „A bejáró leánya“ regény 2 köt. ára	2 " — "
Vértési Arnold „Fecskefészék“ regény 1 köt. ára	1 " — "
Vértési Arnold „A jegyző kisasszony“ regény 1 kötet ára	1 " — "
Vértési Arnold „A debreczeni diák“ regény 1 kötet ára	1 " — "
Zolthay Lajos Tiszántúli egyházkerületi térképe vászonra huzva (teszállított ár)	1 " 50 "

Vértési Arnold „Öngyilkosok“ elbeszélések ára	1 frt — kr.
Karczag Vilmos „Ma és mindig“ elbeszélések ára	1 " 50 "
Karczag Vilmos „Szerető szívek“ elbeszélések ára	1 " 20 "
Karczag Vilmos „Macskák“ (történetkék) ára	1 " — "
Molnár László „Egy kis város krónikája“ elbe- szélések, ára	1 " 20 "
Mátray Lajos „Fazekas Mihály élete és mun- kái“ ára	1 " — "
R. P. O. „Titkos szerelem“ regény 1 kötet ára	— " 80 "
Bugyi Sándor debreczeni talyigás kalandjai 1 kötet	— " 60 "

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltetnek.

Szerkesztő

Széchenyi-utca

h. 10.

Előzetési pénz

valamint

minden k. 3.

Bármentetlen

XV.

Egyen

Végre

alól mende

mögött es

békének e

muszka

szálat az

zei a nép

annyiszor

végre telj

ra — m

oroszsza

az orosz

fejében Po

kelet felől

a — bals

Mélta

telen mind

a monarc

érdekszöve

érzete át

egyébre u

nak egyha

zö híreszt

látogatást

nem keve

Szerbia Or

va, s Bul

egy orosz

hogy Aus

szövetséges

pen elárul

Nem

ilyesmit fo

gált rá err

re, ő és ba

ki a jó erl

val, mig a

cséjére —

Mert kétsz

Narvában

zonyára m

dül a ném

s szövetség

tek bajtör

Alig t

A „Debre

Don Co

jén történt;

tartomány S

coai hegyek

ták tele ma

bizonyára lá

azon a vidék

gorok, házak

tak; most ro

háboru!

Látni k

felől a karlis

katonái. Kere

a holtak, seb

testein, a kih

miért...?

minő takaros

az ember m

kezdhetik . .

emberek!

Lásának

hogy itt a

erre fölkel a

ladnak a tró

üsse. A dol

egyenruháb

szóval járnak

borzást, dalol

Az is hozzá

a golyók sivi

rék emberek,

meghalnak,

aratásnak, al

ségének. Vere

három eszter

minden utat